Φως Ιλαρόν

Μηνιαία Έκδοση της Ενορίας Αγίου Γεωργίου Περιβολίων Ρεθύμνου. Έτος 6ο, φ. 66 Μάρτιος 2018

Γιατί νηστεύουμε;

Ο αθλητής, όταν προετοιμάζεται για τους αγώνες, πρέπει να προσέχει τη διατροφή του. Συχνά πρέπει να στερείται πολλά και μάλιστα πράγματα που του αρέσουν. Το ίδιο και ο πολεμιστής, όταν προετοιμάζεται για μια μάχη.

Και ο χριστιανός, που είναι πνευματικός αθλητής και πολεμιστής (πολεμάει, όχι ενάντια στους συνανθρώπους του, αλλά ενάντια στις αρνητικές πλευρές του εαυτού του – δηλαδή στα πάθη του – και ενάντια στο κακό και την αδικία που υπάρχει στον κόσμο), προσέχει επίσης τη διατροφή του. Συχνά στερείται πολλά και μάλιστα πράγματα που του αρέσουν. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι «κακό» να τρως ή ότι «το φαγητό είναι αμαρτία», ούτε ότι ο Θεός «μας τιμωρεί» επειδή απολαμβάνουμε κάτι νόστιμο. Όμως οι άγιοι διδάσκαλοι του χριστιανισμού καθιέρωσαν τις νηστείες μέσα στη χριστιανική ζωή (που είναι – ή πρέπει να είναι – ζωή αγώνα) για να βοηθήσουν στην πνευματική και ηθική καλλιέργεια των χριστιανών, την προσέγγισή τους προς το Θεό και την τελειοποίησή τους στο δρόμο της αγιότητας.

Η νηστεία, αν και συμβάλλει και στην ισορροπημένη διατροφή του ανθρώπου (ιδιαίτερα στην εποχή μας, εποχή πρόχειρων και βλαβερών διατροφικών συνηθειών), όμως πρωτίστως έχει πνευματικούς σκοπούς. Οι κυριότεροι από αυτούς τους σκοπούς μπορούμε να πούμε ότι είναι τρεις:

Α) Η απόκτηση **ψυχικής δύναμης, αυτοκυριαρχίας και αυτοπειθαρχίας**, με στόχο, όχι γενικά και αόριστα «να είμαστε δυνατοί», αλλά να βρούμε τη δύναμη να ζήσουμε σύμφωνα με τις εντολές του Χριστού και όχι σύμφωνα με τις παγίδες που μας στήνει ο εαυτός μας (με τις αδυναμίες, τις πληγές και τα ελαττώματά του), να μην υπακούμε στη ζούγκλα της κοινωνίας και να μην παρασυρόμαστε από τα δολώματα που μας ρίχνει ο διάβολος.

Η Εκκλησία λοιπόν καλεί τον άνθρωπο να πει «όχι» σε ένα θέμα, που δεν είναι ηθικό (στο θέμα της διατροφής), για να τον βοηθήσει να μπορεί να λέει «όχι» και όταν θα προκύπτουν στη ζωή του ηθικά διλήμματα που θα τον βάλουν σε δοκιμασία. Όταν δηλαδή θα έχει την ευκαιρία ή την επιθυμία να πάρει ξένα χρήματα, να απατήσει τη σύζυγό του (ή η χριστιανή γυναίκα τον σύζυγό της), να συμπεριφερθεί άσχημα στην οικογένειά του ή στους υπαλλήλους του ή στον οποιονδήποτε συνάνθρωπό του, να βλαστημήσει το Χριστό ή την Παναγία και γενικά να κάνει οτιδήποτε, που τον βγάζει από το δρόμο της πίστης και της αγάπης που δίδαξε ο Χριστός, τότε ο άνθρωπος πρέπει να έχει τη δύναμη να πει όχι. Και, για να το πει αυτό, χρειάζεται άσκηση.

Δεν αρκεί να ξέρω, για παράδειγμα, ότι είναι αντίθετο με τη διδασκαλία του Ιησού Χριστού το να βλέπω μια ωραία γυναίκα ως αντικείμενο σεξουαλικής επιθυμίας – πρέπει και να έχω καλλιεργήσει μέσα μου *τη δύναμη* να αρνηθώ να τη δω έτσι και να επιλέξω να τη δω ως συνάνθρωπό μου, αδελφή μου και εικόνα του Θεού (όπως είμαστε όλοι οι άνθρωποι), και μάλιστα στην εποχή μας, εποχή που μισεί τον άνθρωπο, τον υποβιβάζει και τον ξεγυμνώνει, κυριολεκτικά και μεταφορικά.

Η νηστεία αποσκοπεί στο να αποκτήσουμε αυτή τη δυνατότητα, ώστε, στα ποικίλα ηθικά ζητήματα που προκύπτουν στη ζωή μας, από μικρή ηλικία ακόμη, να είμαστε αγωνιστές και όχι θύματα μονίμως νικημένα.

Β) Η νηστεία αποσκοπεί επίσης στην **καλλιέργεια της ταπείνωσης** μέσα στην καρδιά μας. Ο Χριστός δίδαξε ότι μόνο ο ταπεινός άνθρωπος μπαίνει στον παράδεισο. Μόνο ο ταπεινός άνθρωπος μπορεί **ν' αγαπήσει και να συγχωρήσει τον πλησίον του** (δηλαδή τον κάθε συνάνθρωπό του) στο βαθμό που ζητάει ο Χριστός, χωρίς να νοιάζεται αν, με ανθρώπινα κριτήρια, ο άλλος «αξίζει» ή «δεν αξίζει» αυτή την αγάπη και τη συγχώρηση (ναι, αυτό ακριβώς ζητάει ο

Χριστός, αυτό έκανε πρώτα ο Ίδιος, πεθαίνοντας στο σταυρό για όλους τους ανθρώπους, αυτό έκαναν και κάνουν οι άγιοί μας και όλες οι δικαιολογίες, που ψάχνουμε εμείς για να μην το κάνουμε, μας απομακρύνουν από το Χριστό).

Η Εκκλησία λοιπόν (δηλαδή οι άγιοι της Εκκλησίας μας) τοποθέτησε το θεσμό της νηστείας στη χριστιανική ζωή, ακριβώς για να βοηθήσει εμάς να είμαστε ταπεινοί. Γι' αυτό, δεν νηστεύουμε όποτε θέλουμε και όπως θέλουμε, αλλά όταν και όπως έχει καθιερώσει η Εκκλησία. Και μάλιστα όλοι οι χριστιανοί, μορφωμένοι και αγράμματοι, πλούσιοι και φτωχοί, καλούμαστε να ακολουθήσουμε τον ίδιο τρόπο πνευματικής ζωής.

Φυσικά, πρέπει *να θέλουμε* να είμαστε ταπεινοί, αλλιώς η ίδια η νηστεία και κάθε θρησκευτική πράξη υπάρχει κίνδυνος να μας κάνει ακόμη πιο εγωιστές (να νομίζουμε τον εαυτό μας ανώτερο από τους άλλους), γι' αυτό η Εκκλησία βάζει πριν τη νηστεία το ευαγγέλιο με την παραβολή του Τελώνη και του Φαρισαίου (πρώτη Κυριακή της Αποκριάς) και το ευαγγέλιο *κατά Ματθαίον*, κεφ. 6, στίχ. 16-18, με την προτροπή του Χριστού να νηστεύουμε ταπεινά και διακριτικά (Κυριακή της Τυρινής, παραμονή της Καθαρής Δευτέρας).

Πολλοί άνθρωποι που δε νηστεύουν, το κάνουν αυτό επειδή αρνούνται να τους πει κάποιος άλλος τι να κάνουν, και μάλιστα όταν αυτός ο άλλος είναι «οι παπάδες», για τους οποίους θέλουν να διατηρούν μέσα τους κακή γνώμη (κι ας ξέρουν ότι υπάρχουν πολλοί άξιοι και καλοί ιερείς), ώστε να έχουν άλλοθι να μην ακολουθούν μια χριστιανική ζωή. Κάποιοι λένε: «Η νηστεία (όπως και το καντήλι, το θυμιατό, οι μετάνοιες κ.τ.λ.) ήταν για τους γέρους και τους αγράμματους. Εμείς είμαστε μοντέρνοι και μορφωμένοι και αρκεί να δεχόμαστε το κήρυγμα του Χριστού για αλληλεγγύη». Πολλοί επίσης λένε: «Εγώ πιστεύω στο Θεό με τον τρόπο μου. Είμαι χριστιανός, αλλά διαφωνώ με αυτό ή εκείνο που λέει η Εκκλησία, π.χ. με την εξομολόγηση και τη νηστεία».

Κι όμως, ακριβώς γι' αυτό, αδελφέ μου, η Εκκλησία σε καλεί να κάνεις «αυτό ή εκείνο», για να μάθεις ότι το να κάνεις «ό,τι θέλεις» και το να νομίζεις ότι εσύ «είσαι σύγχρονος και μορφωμένος», άρα «ανώτερος από τους άλλους», παραφουσκώνει τον εγωισμό σου και σε απομακρύνει πάρα πολύ ακόμη κι από αυτό το κήρυγμα του Χριστού, που ισχυρίζεσαι ότι δέχεσαι, αλλά στην πραγματικότητα το απορρίπτεις. Και τούτο, επειδή ο Χριστός μίλησε για ταπείνωση, για αμέτρητη συγχώρηση, αλλά και για θεία κοινωνία, νηστεία, εξομολόγηση και όλα τα σχετικά που υπάρχουν στην εκκλησιαστική ζωή – ζωή που απευθύνεται σε όλους τους ανθρώπους και δεν εξαιρεί εσένα, που έχεις σπουδάσει ή έχεις διαβάσει πολλά βιβλία ή είσαι «δίκαιος» και σκληρός κριτής των άλλων, τοποθετώντας σε σέ κάποιο φανταστικό βάθρο «ανώτερου ανθρώπου».

Ο Χριστός είπε να νηστεύουμε;

Κάποιοι επίσης ρωτούν: «**Ο Χριστός είπε να νηστεύουμε;** Αν δεν το είπε Εκείνος, αλλά μόνο οι Πατέρες της Εκκλησίας, δεν το δέχομαι, γιατί αυτοί ήταν απλοί άνθρωποι».

Δηλαδή, αδελφέ μου, θέλεις να κατεβεί ο Ίδιος ο Χριστός απ' τον ουρανό και να σου πει τι θα κάνεις; Δεν καταδέχεσαι να σε συμβουλεύσουν οι συνάνθρωποί σου, έστω κι αν είναι έμπειροι, σοφοί και άγιοι, όπως οι Πατέρες της Εκκλησίας μας; Αυτό όμως πρέπει να το προσέξεις, γιατί σε οδηγεί σε λάθος δρόμο.

Να εξηγήσουμε εδώ ότι οι Πατέρες της Εκκλησίας δεν είναι οι απλοί ιερείς των ενοριών μας, αλλά οι άγιοι που εξήγησαν τη χριστιανική πίστη και, βασισμένοι στη διδασκαλία του Ιησού Χριστού και το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, καθιέρωσαν τις γιορτές, τις νηστείες και τις τελετές της Ορθόδοξης Εκκλησίας, με τέτοιο τρόπο που να βοηθούν κάθε άνθρωπο να καλλιεργήσει την ψυχή του, να διατηρήσει ή να ξαναβρεί την ηθική και πνευματική του ισορροπία στη σχέση του με τον εαυτό του, με τους συνανθρώπους του και με το Θεό και να φέρει και πολλούς καρπούς, καρπούς σωτηρίας, φτάνοντας αν θέλει μέχρι και στο σημείο να γίνει μεγάλος άγιος και να βρίσκεται μέσα στο Φως του Θεού ενώ ακόμη ζει εδώ στη γη.

Να πούμε επίσης ότι βέβαια **ο Χριστός είπε να νηστεύουμε** (π.χ. *κατά Ματθαίον*, κεφ. 5, στίχοι 16-18, κεφ. 9, 14-15, κεφ. 17, στ. 21), **ο Ίδιος νήστεψε σαράντα μέρες** στην έρημο, εκεί αντιμετώπισε το σατανά και κατόπιν άρχισε να διδάσκει (*κατά Ματθαίον* και *κατά Λουκάν*, κεφ. 4 – γι' αυτό έχουμε περιόδους νηστείας με βάση τις σαράντα ημέρες), οι πρώτοι χριστιανοί νήστευαν (*Πράξεις των αποστόλων*, κεφ. 13, στ. 2) και στην Παλαιά Διαθήκη βλέπουμε και

άλλα άγια πρόσωπα να νηστεύουν σαράντα ημέρες πριν κάνουν κάτι σημαντικό, π.χ. ο Μωυσής πριν πάρει από το Θεό τις 10 εντολές και ο προφήτης Ηλίας πριν συναντηθεί με το Θεό στο όρος Χωρήβ (Σινά). Δες τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης *Έξοδος*, κεφ. 24, στίχος 18, και 34, στίχ. 27-28, και *Γ΄ Βασιλειών*, κεφ. 19, στίχοι 5-8.

Θησαυροί της Μεγάλης Σαρακοστής

Γ) Εκτός από αυτά, η Εκκλησία με τη νηστεία προσπαθεί να βοηθήσει τον άνθρωπο να μην περιορίζεται στις γήινες χαρές και απολαύσεις, αλλά να βάλει έντονα στη ζωή του και **ουράνιες και πνευματικές χαρές και απολαύσεις**, που είναι αιώνιες, άρα πολύ σημαντικότερες, αλλά και ωραιότερες από τις γήινες. Αυτές τις χαρές και τις απολαύσεις η Εκκλησία τις φέρνει στη ζωή μας κατ' εξοχήν με τις ξεχωριστές τελετές που γίνονται στους ναούς μας την περίοδο της Μεγάλης Σαρακοστής.

Εκεί ακούμε αξεπέραστα αριστουργήματα θεολογίας και ανθρωπολογίας (δηλ. άποψης για τον άνθρωπο), γραμμένα από ορισμένους από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές, μουσικούς, θεολόγους και φιλοσόφους (που συγχρόνως είναι και άγιοι και Πατέρες της Εκκλησίας μας), όπως οι άγιοι Ιωάννης Δαμασκηνός, Κοσμάς ο Μελωδός, Ρωμανός ο Μελωδός, Ιωσήφ ο Υμνογράφος, Κασσιανή η Υμνογράφος, Ανδρέας Κρήτης κ.ά.

Από τα αριστουργήματα του ορθόδοξου χριστιανικού πολιτισμού της Μ. Σαρακοστής, θα απαριθμήσουμε τα εξής:

Το **Μεγάλο Απόδειπνο**, μια τελετή που τελείται στις εκκλησίες μας τη Μ. Σαρακοστή κάθε απόγευμα, από Δευτέρα έως Πέμπτη, στο οποίο ψάλλεται και ένα από τα πιο αγαπημένα στο λαό μας «τραγούδια του Θεού», το τροπάριο «*Κύριε των δυνάμεων*», που οι πρόγονοί μας (και οι σημερινοί χριστιανοί που ζουν αυτή την παράδοση) γνώριζαν και έψαλλαν από στήθους. Εκεί επίσης διαβάζεται και η θρυλική ευχή (προσευχή) του αγίου Εφραίμ του Σύρου, ενός από τους μεγάλους συρόφωνους Πατέρες της Εκκλησίας, που το έργο του μεταφράστηκε στα ελληνικά ήδη κατά τη βυζαντινή εποχή, ευχή με μεγάλο ηθικό και φιλοσοφικό βάθος, στην οποία περιλαμβάνεται και το περίφημο «*Ναι, Κύριε Βασιλεύ, δώρισαί μοι του οράν τα εμά πταίσματα και μη κατακρίνειν τον αδελφόν μου*» (= Κύριε, δώσε μου το δώρο να βλέπω τα δικά μου αμαρτήματα και να μην καταδικάζω τον αδελφό μου, δηλ. το συνάνθρωπό μου). Ομοίως, η αγαπημένη του λαού μας ευχή προς την Παναγία «*Άσπιλε, αμόλυντε*» κ.τ.λ. και η ακόλουθή της προς τον Ιησού Χριστό.

Η **Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Δώρων**, μια σύντομη θεία λειτουργία, στην οποία ο ιερέας προσφέρει στο λαό θεία κοινωνία, την οποία έχει διαφυλάξει ως θησαυρό από την προηγούμενη Κυριακή. Ο λόγος είναι ότι η κανονική ορθόδοξη λειτουργία (δηλαδή η τελετή, κατά την οποία τελείται η θεία μετάληψη) είναι αναστάσιμη και πανηγυρική (δεν είναι σπουδαίο αυτό το μήνυμα για το βασανισμένο λαό μας;), γι' αυτό δεν τελείται τη Μ. Σαρακοστή (που είναι περίοδος σταυρώσιμη), παρά μόνο το Σάββατο (υπέρ των ψυχών των κεκοιμημένων) και την Κυριακή, που έτσι κι αλλιώς είναι ημέρα αναστάσιμη όλο το χρόνο. Επειδή όμως οι αγωνιζόμενοι χριστιανοί επιθυμούσαν να κοινωνούν και μεσοβδόμαδα, συντάχθηκε η Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία, τη συγγραφή της οποίας η παράδοση αποδίδει τον άγιο Γρηγόριο το Μέγα ή Διάλογο, Πάπα Ρώμης (αρχαίο άγιο, πριν η Εκκλησία της Ρώμης αποκοπεί και καταλήξει σχισματική).

Στην Προηγιασμένη ψάλλεται επίσης ένα από τα πιο αγαπημένα άσματα του λαού μας, ο ύμνος «*Κατευθυνθήτω η προσευχή μου*», που οι άνθρωποί μας, ακούγοντάς τον, αντιδρούν όπως οι έφηβοί μας στη συναυλία του αγαπημένου τους συγκροτήματος. Δεν εννοώ φυσικά ότι χορεύουν και ανάβουν αναπτήρες, αλλά αντιδρούν με έντονη σωματική εκφραστικότητα μέσα στα εκκλησιαστικά πλαίσια – «έρχου και ίδε» (*κατά Ιωάννην* 1, 47, φράση από το ευαγγελικό ανάγνωσμα της 1ης Κυριακής της Μ. Σαρακοστής), δηλ. «έλα και δες».

Ομοίως, κάθε Παρασκευή βράδυ στις εκκλησίες ο λαός μας συμμετέχει στους **Χαιρετισμούς της Θεοτόκου** και ακούει το υπέροχο μουσικό και ποιητικό έργο του αγίου Ιωσήφ του Υμνογράφου, το οποίο ψάλλουν οι ψάλτες (τον «κανόνα των Χαιρετισμών», που ο Οδυσσέας Ελύτης έχει γράψει ποίημα εμπνευσμένος από αυτόν), και κατόπιν τους ίδιους τους Χαιρετισμούς, που απευθύνει ο ιερέας προς την Παναγία, έργο, κατά την πιθανότερη άποψη, του αγίου Ρωμανού του Μελωδού. Δηλαδή έχουμε εδώ έργα δύο από τους σημαντικότερους Έλληνες

ποιητές όλων των εποχών, γραμμένα πριν από περισσότερους από δέκα αιώνες.

Επίσης, εδώ ψάλλονται άλλα δύο πολυαγαπημένα άσματα του λαού μας, το «*Τη Υπερμάχω*» (ένα επικό απελευθερωτικό άσμα, που είχε θέση εθνικού ύμνου στην ψυχή του λαού μας σε χρόνους μαύρης σκλαβιάς) και το «*Την ωραιότητα της παρθενίας σου*», που προκαλεί ρίγη συγκινήσεως στο άκουσμά του.

Σήμερα τα παιδιά μας τα απογεύματα και βράδια της Τετάρτης και της Παρασκευής (και κάθε μέρας) έχουν δραστηριότητες: φροντιστήρια, ξένες γλώσσες, αθλήματα, μπαλέτο, μουσική, σκάκι… Έτσι, ποτέ δε θα δουν την Προηγιασμένη, ποτέ δεν θ' ακούσουν τους Χαιρετισμούς. Θα μεγαλώσουν και θα ζήσουν σ' έναν κόσμο που ολοένα και περισσότερο μοιάζει με κόλαση, αγνοώντας ίσως ακόμη και την ύπαρξη αυτών των εξαίρετων, απελευθερωτικών έργων. Τα πνευματικά και ειρηνικά όπλα είναι δίπλα μας, κι όμως ο τρόπος ζωής που έχουμε υιοθετήσει μάς έχει κάνει έτσι, που να μην τα βλέπουμε καν!

Μια άλλη σπουδαία πνευματική εκδήλωση της Μ. Σαρακοστής είναι ο **Μεγάλος Κανόνας**, ένα συγκλονιστικό μουσικό και ποιητικό έργο του αγίου Ανδρέα Κρήτης, που ψάλλεται στις εκκλησίες μας το βράδυ της Τετάρτης της 5ης εβδομάδας της Μ. Σαρακοστής, ημέρα που από το λαό μας χαρακτηρίζεται «του Μεγάλου Κανόνος». Το έργο αυτό, που είναι μεγάλο σε έκταση και παρουσιάζει ενδιαφέρον και από ψυχολογική άποψη, αναφέρεται στην αγωνία ενός αμαρτωλού, που συνειδητοποιεί την τραγικότητα της ηθικής του κατάστασης και αναζητά το δρόμο της λύτρωσης και της σωτηρίας.

Τέλος, όλες **οι Κυριακές της Μεγάλης Σαρακοστής** τιμούν πρόσωπα ή γεγονότα, που περιέχουν μηνύματα για τη συμμετοχή του ανθρώπινου σώματος και του υλικού κόσμου στην ένωση με το Θεό εν Χριστώ και για τη δυνατότητα τελειοποίησης και θέωσης του ανθρώπου, ακόμη και του πιο διεφθαρμένου και αμαρτωλού.

Είναι οι Κυριακές:

Της **Ορθοδοξίας**, όπου τιμούμε την ελευθερία των χριστιανών να έχουμε ιερές εικόνες στους ναούς και στα σπίτια μας, πράγμα που σημαίνει την αποδοχή της ανθρώπινης φύσης του Χριστού (ότι δηλαδή ο Χριστός δεν είναι μόνο Θεός, αλλά και άνθρωπος, γι' αυτό και μπορούμε να Τον ζωγραφίζουμε) και την αποδοχή του υλικού κόσμου ως ευλογημένου από το Θεό.

Του **αγίου Γρηγορίου Παλαμά**, που υπερασπίστηκε τη θέση του ανθρώπινου σώματος στη σχέση ανθρώπου και Θεού, απαντώντας στους αιρετικούς της εποχής του, οι οποίοι πίστευαν ότι μόνο η ψυχή συνδέεται με το Θεό και ότι τα σωματικά μάτια δεν μπορούν ποτέ να δουν το θεϊκό Φως (ενώ η Ορθόδοξη Εκκλησία διδάσκει ότι μπορούν και ότι το σώμα μας ενώνεται με το Θεό και γίνεται άγιο όπως και η ψυχή – γι' αυτό και δεν καίμε τους νεκρούς μας).

Της **Σταυροπροσκύνησης**, όπου ασπαζόμαστε το Σταυρό του Κυρίου για να ενισχυθούμε πνευματικά για τη συνέχιση του αγώνα της σαρακοστής.

Του **αγίου Ιωάννη του Σιναΐτη**, συγγραφέα της *Κλίμακος*, ενός σπουδαίου βιβλίου που αναλύει με βάθος και σοφία τις αρετές και τα πάθη της ανθρώπινης ψυχής, που πλησιάζουν τον άνθρωπο στο Θεό ή τον απομακρύνουν από Αυτόν.

Της **οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας**, μιας διάσημης πόρνης της Αλεξάνδρειας, που μετανόησε και έγινε ερημίτισσα στην έρημο πέρα από τον Ιορδάνη ποταμό και, μετά από δεκαετίες σκληρού πνευματικού και σωματικού αγώνα, εξελίχθηκε σε θαυματουργή αγία, που διδάσκει άνδρες και γυναίκες όλων των εποχών πώς αλλάζει η ζωή του ανθρώπου και αποκτά νόημα, αξία, ποιότητα και αληθινή χαρά!

Και φυσικά η **Κυριακή των Βαΐων**, όπου ο Χριστός ανατρέπει τις εθνικιστικές μεσσιανικές προσδοκίες των Ιουδαίων, φέρνει τη βασιλεία των ουρανών (μπαίνει στα Ιεροσόλυμα ως άοπλος ιππέας ενός ταπεινού όνου, ακολουθούμενος από άοπλους και φτωχούς μαθητές), αντί για την πολιτική επανάσταση και το εθνικό μεγαλείο που ονειρευόταν ο ιουδαϊκός όχλος και το πληρώνει με το ζωή Του λίγες μέρες μετά, για να καλέσει στη σωτηρία κι εκείνους τους ίδιους ανθρώπους του όχλου που άσπλαχνα Τον δίκασε και Τον καταδίκασε, κάτω από το μπαλκόνι του Πιλάτου, και όλους εμάς.

Αν σας άρεσε αυτό το κείμενο, παρακαλούμε,
δώστε το και σε άλλους να το διαβάσουν.